

Berlusconi perd la prime

Silvio Berlusconi no se n'ha sortit amb la seva. Després de dues setmanes d'amenaques dels jutges i desqualificacions entre els socis de govern, el primer ministre italià ha dit que modificarà el decret-llei que permetia l'alliberament dels polítics i empresaris processats per corrupció.

Crec que aquest decret es pot modificar", declarava Berlusconi el dilluns, dia 18, al telenotícies de Canale 5, una de les cadenes de la seva propietat que, òbviament, li fa la pilota contínuament. "El decret és millorable perquè és clar que els ciutadans italians no s'han de podrir a la presó durant mesos i anys sense haver estat processats", contaren als periodistes del règim Enrico Mentana i Lamberto Spolini.

Berlusconi actuà amb la intuïció d'un gran

a batalla

comunicador. Un dia després, la Comissió d'Afers Constitucionals de la Cambra de Diputats va rebutjar el decret-llei per 29 vots a favor, 2 en contra i 7 abstencions. L'alternativa, pactada entre el president del Consell de Ministres i els líders dels altres partits de la coalició, la Lliga Nord i els neofeixistes d'Aliança Nacional, consisteix a redactar un projecte de llei que serà discutit al Parlament durant el mes d'agost.

Els més satisfets per aquesta patinada del Ca-

A l'esquerra, Berlusconi. 'Il cavaliere' ha perdut la braça amb l'incòmode soci Umberto Bossi. Dalt, Roberto Maroni. El ministre de l'Interior, de la Lliga del Nord, es va sentir enganyat.

valiere, un dels apel·latius de Berlusconi, són els 1.800 delinqüents (camells, pispes), però n'hi ha 169 que podríem qualificar d'il·lustres: es tracta dels polítics que s'han enriquit robant a l'estat o extorquant les empreses que aspiraven a fer negocis amb l'administració. El més cèlebre dels excarcerats és, sens dubte, el liberal Francesco de Lorenzo, un ex-ministre de Sanitat conegut per les seves exaccions als laboratoris farmacèutics. De Lorenzo cobrava per tot: per les campanyes contra la sida, per l'autorització d'un medicament, per l'obertura d'un hospital.

Berlusconi ha salvat la primera crisi de govern, però ha perdut la braça amb l'incòmode soci Umberto Bossi, líder de la Lliga Nord federalista. L'altre company de viatge, el neofeixista Gianfranco Fini, ha estat més discret i només ha gosat criticar el decret-llei quan ha vist que no passaria. "És el Parlament i no pas el Govern qui ha d'intervenir per modificar el decret", proclamà el dirigent d'Aliança Nacional.

L'opositor més virulent ha estat el ministre d'Interior, Roberto Maroni, de la Lliga Nord. "M'han guanyat -repetia amb insistència mentre els carrers de les principals ciutats s'omplien de manifestants indignats-. Si la línia del Govern és aquesta, marcada pel president Berlusconi, jo no puc estar al ministeri de l'Interior", proclamà.

En canvi, el promotor del decret llei, el ministre de Justícia, Alfredo Biondi, defensava el text argumentant que es tractava "d'un acte de civiltat jurídica". Biondi no es cansava de responsabilitzar Maroni. "No em són suficients les excuses de Maroni. Ha dit que l'he enganyat i, amb la seva calúnnia, què pensaran els magistrats?" es demanava el ministre de Justícia.

La nit que Itàlia va perdre el Mundial

Per primer vegada en la seua curta vida d'estadista, l'amo de la televisió italiana no ha pogut impedir que la televisió jugués en la seua contra. Silvio Berlusconi, sempre tan amatent a la imatge, no ha pogut tallar o amagar la imatge del magistrat Antonio Di Pietro demanant des del seu cèlebre despatx de Milà que l'envien cap a afers menys influenciats per la política. El patetisme del moment, la intensitat de sentiments que ha creat en els italians, ha derrotat per primera vegada el magnat de Fininvest en un dels seus terrenys favorits: la televisió. En l'altre, el futbol, també una esquadra *azzurra* prenyada de Milan AC queia contra el Brasil de Romário. Males hores per al rei Berlusconi, que havia intentat passar el seu decret enmig de l'eufòria de la victòria italiana sobre la Bulgària de Hristo Stòitxkov i que se'l va haver d'empassar mentre Arrigo Sachi i els jugadors aterraven en un desolat aeroport.

La crisi, en realitat, no va començar fins que Di Pietro es va llençar al terreny de Berlusconi. Convocà totes les televisions al seu despatx milanès. Des d'on ha dirigit tota l'operació Mans Netes i ha processat centenars de polítics i empresaris. I des d'on s'ha guanyat un respecte dels italians com ningú més no té. Quan els flaixos van ser encesos el magistrat vestia informalment i estava sense afaitar —una imatge colpidora i dura. Amb to enèrgic va llegir una declaració en què deixava clares les conseqüències de tot allò. Aquest decret està fet pensant només en l'excarceració dels polítics corruptes i és obvi que es tracta d'un gravíssim intent de destruir el treball que ell i altres jutges porten a terme des de fa anys. En conseqüència Di Pietro anunciava la seua dimissió i demanava que el traslladaren a fer de jutge en altres afers on la influència de la política fos mínima. Només uns minuts després a Milà, Gènova i Florència ja hi havia manifestacions al carrer. Els insults i les monedes volaven contra els pobres periodistes de les cadenes de Berlusconi mentre un crit unànim s'alçava sobre els seus caps "Di Pietro, Di Pietro, Di Pietro!". A Milà la Lliga se sumava a les manifestacions mentre l'Aliança Nacional dubtava. El ministre d'Interior, Lliguista, amenaçava de marxar mentre Berlusconi l'amenaçava de convocar noves eleccions. El cap de setmana que ha viscut Itàlia ha estat el més intens que es recorda en molts anys —Copa del Món inclosa. Una aparició televisiva n'havia estat el detonant. Berlusconi, millor que ningú, va entendre aviat què significava.

Di Pietro ha aconseguit colpir els italians, que han entès el seu missatge de desesperació. Als mateixos italians que proclamaven orgullosos que el seu país ha estat capaç de regenerar la classe política. Als mateixos italians que ignoraven aquells que recordaven que Berlusconi és un fill de la classe política que diu substituir, un fillol de Craxi. Potser per això ara la seua reacció ha estat tan sentida. Se senten estafats, defraudats, enganyats. I això, que serviria de poc en una situació diferent, pren un volum molt ampli quan davant l'alternativa Berlusconi es dreça una altra de nova: l'alternativa Di Pietro. Una alternativa que no es traduirà en política perquè el magistrat no vol traïr els seus principis, però que ja ha derrotat per primera vegada Berlusconi. En el seu primer cos a cos amb un adversari de la seua talla.

Vicent Partal

Superada la crisi, amb dificultats, els analistes s'interrogaven quan serà la següent. Els malpensats opinen que amb la decisió d'alliberar els processats per Mans Netes Berlusconi volia provocar la convocatòria de noves eleccions per desfer-se de Bossi. Les eleccions europees del juny havien confirmat l'ascens de Forza Italia, el partit del *Cavaliere*, i la davallada de la Lliga Nord, criticada per molts dels

seus militants pel pacte amb un polític de conveniència com Berlusconi i els hereus del moviment neofeixista.

Potser per aquest motiu Bossi repetia durant la crisi que ni Maroni dimitiria ni es farien eleccions anticipades. "A nosaltres, no ens interessa la crisi de govern. Hem constituït el Pol de la Llibertat per a governar", assegurava el líder de la Lliga Nord des d'Estrasburg, on participava en la primera sessió del Parlament Europeu.

La pugna pel decret Biondi també va afectar les finances. L'índex Mibtel de la Borsa de Milà, termòmetre de l'economia italiana, va baixar un 2,32% en una sola jornada, quan el marc es cotitzava a 1.003 lires, un rècord que feia tremolar els operadors. "En aquestes condicions és inútil de comprar accions", declarà un directiu de Credito Latino al diari *La Repubblica*.

Alienes als temors dels financers i a la ràbia de milions d'italians, les tres cadenes propietat de Fininvest —el consorci berlusconiana—, entrenades en l'*agit prop* des de fa mesos, difonien enquestes favorables al decret-llei. "El 65% hi va a favor", asseguraven els informatius, sense aclarir com havien estat elaborades les enquestes que sempre donen la raó a *Sua Emittenza*.

Berlusconi tampoc no defugia la utilització de xifres favorables. "Aquest govern té el consens del 73% dels italians. Hem de fer d'Itàlia un país més just, un estat de dret i no de policia" —declarava el president del Consell de Ministres poc abans d'anunciar que modificaria el decret Biondi.

Les dades no coincidien amb les que tenia la Lliga Nord, preocupada amb la pèrdua de fidels per causa d'aquesta atrevida decisió de Berlusconi. Segons Datamedia, el 78% dels italians eren contraris a deixar sortir els corruptes de la presó.

Un rebuig que ha estat visible al carrer i que s'ha manifestat als mitjans de comunicació no controlats per Berlusconi. Quan De Lorenzo fou alliberat a Nàpols, centenars de persones l'escridassaren i l'insultaren. El rei de l'extorsió als laboratoris hagué de ser escortat per la policia fins a casa, a la luxosa via Stazio, on prepara la seva defensa ajudat per advocats de prestigi. En altres ciutats, com Milà i Roma, els manifestants, molts d'ells simpatitzants del Partit Democràtic de l'Esquerra (PDS, antic Partit Comunista), exhibien pancartes amb l'efígie del paradigma dels corruptes, el socialista Bettino Craxi, mentre acusaven *Berlusca* de protegir els sàtrapes de l'antic règim. "Aquest és el decret salvalladres", es podia llegir en un dels cartells.

Un dels diaris italians més agressius contra el decret-llei ha estat *La Repubblica*, que dirigeix Eugenio Scalfari. *La Repubblica*, que s'ha distingit per les seves informacions sobre el des-

Antonio Di Pietro. El jutge més conegut fora d'Itàlia ha guanyat la partida a Berlusconi.

La resistència del jutge Di Pietro

astre financer del consorci Fininvest, va oferir el seu fax perquè els ciutadans es poguessin desfogar. "Pobre Raul Gardini, suïcida per res", deia un dels missatges. Gardini, directiu del grup Ferruzzi, se suïcida fa un any quan es descobrí que havia lliurat diners als partits polítics.

El *New York Times* recordava que Berlusconi, "vencedor entre els vencedors" a la cimera del Grup dels Set (G-7) a Nàpols, havia perdut la credibilitat internacional que tant li havia costat d'aconseguir. La cohabitació amb els ministres neofeixites i la seva pròpia trajectòria li havien creat força problemes a la cimera europea de Corfú, fa un mes. "L'episodi demostra que les ferides de *Tangentopoli* encara no són tancades i que Berlusconi ha ignorat o malinterpretat aquest senyal", escriu un columnista al diari nord-americà.

Le Monde, sempre correcte, destaca que el decret-llei és "un desastre simbòlic per a la imatge d'un govern que ha estat acusat de voler salvar els seus amics de la vella classe política".

Tanmateix, Berlusconi ha acabat cedint a Bossi i a les protestes populars. Sembla que no es recordés que fa un any el govern que presidia el socialista Giulio Amato també va haver de renunciar a l'indult dels corruptes. Aleshores fou el president de la República, Oscar Luigi Scalfaro, qui actuant de consciència moral es negà a aprovar la llei del perdó.

A Tunísia, Craxi ha seguit amb atenció la crisi. Al cap i a la fi, Berlusconi és un producte elaborat per la seva maquinària de corrompre que ha dominat Itàlia durant massa

La decisió del president del Consell de Ministres de modificar el decret-llei és una victòria dels jutges de l'operació Mans Netes (Mani Pulite) que des de fa dos anys i mig netegen la política italiana de corruptes. Antonio di Pietro, el més conegut fora d'Itàlia, assegurava durant la crisi que no havia canviat res malgrat el decret i l'excarceració d'alguns ex-ministres, com Francesco de Lorenzo. "En el combat entre la consciència i el sentit del deure ha guanyat la meua consciència", declarà. La seva consciència li ordenava de prosseguir treballant, buscant proves contra els processats, mentre esperava que les amenaces de dimissió dels jutges, les pressions del federalista Maroni i les manifestacions populars farien canviar de parer Berlusconi.

Di Pietro, que s'atreu a dir tres vegades que no a Berlusconi, quan aquest li oferí el poder i la glòria, i els seus companys de Mans Netes), especialment els magistrats Gerardo Colombo, Piercamillo Davigo i Francesco Greco, argumentaven que l'alliberament dels polítics dificultaria el seu treball. Es obvi que el primer que faria un processat en sortir de la presó seria fer desaparèixer les proves del delictes o pactar amb els altres les respostes als magistrats.

"Utilitzar l'ordre de detenció és un pas dolorós fins i tot per a qui l'aplica, però en alguns casos no es pot fer res més perquè funciona i així assegures que les proves no seran manipulades -declarà Colombo al diari nord-americà editat a Europa *Herald Tribune*-. Si les coses continuen d'aquesta forma, em penso que serà molt difícil d'arribar al cor d'aquest escàndol i serà també molt difícil que les proves no siguin alterades per les persones sospitoses".

A. C.

anys des de la Primera República. Craxi, mal vist ara per la Internacional Socialista i els dirigents europeus que abans li feien la gara-gara, espera, sense perdre la paciència, la seva rehabilitació. La primera temptativa ha resultat un fracàs, però de segur que "Berlusca" ho intentarà de nou, perquè deu bastants favors a l'ex-dirigent socialista i a la *nomenklatura* de l'antic règim.

Antoni Castel